

مشارکت در انتخابات برای دفع خطر از کشور

آذر منصور
رئیس جبهه اصلاحات

اگر تحت عنوان جبهه اصلاحات ایران، در انتخابات پیش‌رو، راهبردی نسبتاً متفاوت در مقایسه با انتخابات ۱۴۰۲ (چند ماه گذشته) اتخاذ کردیم، به دلیل نوع انتخابات و تحلیلی بود که از جامعه داشتیم. علت دیگر هم پیش‌بینی‌ای بود که از رفتار حکمرانی در انتخابات داشتیم و همچنین اثربخشی نهاد دولت به‌عنوان نهادی که عمده بخش‌های اجرایی و بخشی از سیاست‌گذاری‌ها را در اختیار دارد و تأثیرگذاری آن را در حکمیت یک‌دست شاهد هستیم. در انتخابات ۱۴۰۲ با توجه به جایگاه نهاد قانون‌گذاری کشور، قانون جدیدی پیش از انتخابات ابلاغ و همه جریان‌های سیاسی حتی جریان اصولگرا را غافلگیر کردند. بخشی از این قانون اعلام مرحله پیش‌ثبت‌نام بود. همچنین در قانون جدید به شورای نگهبان این اختیار داده شده بود که بعد از رای آوردن یک کاندیدا با رای هم می‌تواند او را رد صلاحیت کند. این مسئله دایره انتخاب مردم را محدودتر و همچنین نهاد قانون‌گذاری کشور را در نگاه مردم بی‌اثر و بی‌معنی می‌کرد. از طرف دیگر مجموعه شوراها و نهادهای غیرقانونی امروز در حال قانون‌گذاری در کشور هستند. با توجه به این شرایط ما راهبرد مشارکت مشروط را در انتخابات ۱۴۰۲ و انتخابات پیش‌رو اتخاذ کردیم. حرف ما این بود که به‌عنوان یک جریان سیاسی که در همه دوران‌ها سعی کردیم از فرصت انتخابات حاکم استفاده را بکنیم، مجموعه‌ای از گزینه‌ها و راهبردها را هم تجربه کرده‌ایم و با مشارکت غیرمشروط با صخره سست‌ترین پست در حکمرانی مواجه شدیم در این انتخابات باید راهبردها مشارکت مشروط باشد. یعنی در صورتی در انتخابات شرکت می‌کنیم که بتوانیم کاندیدای خودمان را داشته باشیم. این شورای نگهبان نیست که بخواهد برای ما کاندیدا انتخاب کند و بعد ما از بین کاندیداهای اعلامی شورای نگهبان، بررسی کنیم که کدام گزینه به دیدگاه ما نزدیکتر است و می‌تواند تأثیری در شیوه

حکمرانی داشته و انتخابات را معنادارتر کند. در حال حاضر مهم‌ترین اصل برای ما ایران است. ما برای خوش آمدن یا خوش نیامدن کسی در انتخابات شرکت نمی‌کنیم. ما بنا بر دلیل و تحلیلی که از شرایط موجود کشور داریم، فکر می‌کنیم اگر همین روند حکمرانی ادامه یابد، کشور ما به چه مراحل خطرناکی می‌رسد. ما در این انتخابات مشارکت می‌کنیم و مردم را هم به مشارکت در انتخابات دعوت می‌کنیم. باید به افراد مردد و افرادی که اساساً تمایلی به مشارکت در انتخابات ندارند حق بدهیم و با آنها همدلی کنیم. باید بپذیریم که آنها در تحلیل خودشان به این نتیجه رسیده‌اند که رای دادن یا رای ندادن تأثیری در سرنوشت امروز و آینده خودشان و کشورشان ایفا نمی‌کند. ما اما به آنها می‌گوییم که اتفاقاً رای دادن شما در انتخابات تأثیرگذار است. اقبال بخش‌گسترده و مردها دشوار است اما به آنها می‌گوییم مناظره‌ها نشان داد اینکه چه کسی سکان‌دار دولت در آینده ایران باشد، واقعاً تأثیری متفاوت در بخش‌های مادی از جمله بخش‌های تولیدی، زیرساختی و محیط‌زیستی از یک سو و سرمایه اجتماعی از سویی دیگر دارد. رای دادن یا رای ندادن ما باعث می‌شود افرادی سکان‌داری کشور را برعهده بگیرند که نگاه متفاوتی به اداره کشور دارند. طبعاً در این نگاه متفاوت تأثیرگذاری‌شان در حوزه‌هایی که به صورت مستقیم زیرمجموعه دولت تلقی می‌شوند هم متفاوت است. این تأثیرگذاری متفاوت قطعاً به نجات کشور از بحرانی که در سیاست خارجی و داخلی با آن مواجه است، کمک می‌کند. ما در عین واقع‌گرایی و درک واقعیت‌های موجود در ساختار، شیوه و اجزای حکمرانی و همچنین واقعیت‌های موجود در جامعه یعنی نگاه جامعه و نسبت آن با انتخابات، تصمیم گرفته‌ایم که این راهبردها اتخاذ کنیم. براساس آخرین نگرش‌سنجی با ۸۰ درصد آفت سرمایه اجتماعی در کشور مواجهیم. این یعنی علاوه بر اینکه معیشت و زندگی مردم در تنگناست، در حوزه سرمایه اجتماعی هم کشورمان در یک مرحله و پیچ بسیار خطرناک قرار دارد. باید به جامعه‌ای که گمان می‌کند رای دادن یا رای ندادنش فایده‌ای ندارد، به شیوه گفت‌وگو ثابت کنیم که اتفاقاً رای دادن بر سبک زندگی، اقتصاد کشور، سیاست خارجی، محیط‌زیست و همه حوزه‌هایی که برای ایران امروز تولید بحران کرده، تأثیرگذار است.

امید به تصمیم مردها برای ایران

حمیده زرابادی
سخنگوی ستاد پزشکیان

هنوز خیلی از ما مردم هستیم که در انتخابات به‌عنوان بزرگ‌ترین اتفاقی که در کشور پیش‌روی ما قرار دارد، مشارکت کنیم یا نه. من اما دوست دارم این امید را ببینم که همه این تردیدها باعث تقویت نظام پاسخگویی می‌شوند. مشکلی که در حال حاضر وجود دارد این است که کسی حاضر به پاسخگویی به سوالات افراد نیست یا اینکه شاید پاسخی برای آن وجود ندارد. امیدوارم در این فرصت کوتاه، افرادی که مرده هستند بتوانند برای ایران تصمیم بگیرند. چرا که سرزمین ما با بحران‌های متعدد از جمله

کسری بودجه، ناترازی انرژی، معضلات محیط‌زیست، صندوق‌های بانزشتگی، اقتصاد، سیاست خارجی و... ما را احاطه کرده‌اند. مردم ما روزبه‌روز تحقیر می‌شوند و روح آسیب‌دیده‌ای دارند. ما در گذشته در انتخابات شرکت می‌کردیم و معتقد بودیم که مهم است رئیس‌جمهور چه نگاهی به حل مسئله داشته باشد، آیا می‌خواهد مسئله را حل کند یا صورت مسئله را پاک کند. اما فکر می‌کنم امروز یک گام هم عقب‌تر رفته‌ایم زیرا فردی که رئیس‌جمهور می‌شود باید بگوید آیا حاضر است ما را ببیند، بسیاری از اقشار جامعه ما اصلاً دیده نمی‌شوند چه برسد به اینکه مسئله آنها دیده و به آن پاسخ داده شود. متأسفانه وضعیت اقتصادی کشور را در شرایطی قرار داده‌اند که ما درگیر معیشت و زندگی خودمان هستیم. از همین نقطه ضعف هم استفاده کرده و به ما رویا فروشی می‌کنند؛ رویاهایی که شاید هیچ تضمینی برای اجرای آن وجود نداشته باشد. اما دکتر پزشکیان دست به رویا فروشی نزدند.

مشارکت نسل Z در گرو تامین کرامت آنهاست

علی شریفی‌زارچی
استاد سابق دانشگاه صنعتی شریف

گاهی متعجب می‌شویم که چرا حضور جوانان و نسل «Z» در ستادها کم‌رنگ است و دهه‌شصتی‌ها حضور بیشتری دارند. برای این مسئله دلیل روشنی وجود دارد. بعد از ۴۳ سال هنوز بسیاری از مسائل در این کشور حل نشده است. کرامت انسانی مصرح در قانون اساسی چگونه اجرامی شود وقتی در خیابان‌ها با زنان و دختران ما چنین برخوردی می‌شود؟ به نظر بسیاری از جوانان و نوجوانان، رئیس‌جمهور یا رئیس‌جمهور تفاوتی نمی‌کند، بر برخی هم می‌گویند رئیس‌جمهور تدارک‌اتچی است. امروز افتخار می‌کنند که یک وجب از خاک ایران به دست بیگانگان نیفتاده است. اما در یک سال ۱۵۰ هزار نفر از کشور مهاجرت کرده‌اند؛ این تعداد معادل یک شهر است. چرا فکر می‌کنیم که خاک تنها به معنای یک محدوده جغرافیایی است؟ چرا نمی‌گوییم این منابعی که هر سال از کشور می‌روند بخشی از سرمایه و ثروت سرزمین ماست؟ حالا این سوال مطرح است که آیا رئیس‌جمهور واقعاً تدارک‌اتچی بوده و هیچ اقدامی نمی‌تواند بکند؟ از نگاه من تفاوت روشنی وجود دارد. روز اول که می‌خواستیم تصمیم بگیرم شناخت کمی از دکتر پزشکیان داشتم اما برخی کاندیداها را می‌شناختم و اتفاقاً انگیزه من برای حمایت از پزشک‌ها، شناختی بود که از برخی دیگر از کاندیداها داشتم. جوانی از من پرسید می‌دانید اگر پزشک‌ها بر سر کار بیایند چه می‌شود؟ پاسخ دادم نه، ولی می‌دانم فلائی اگر بیاید چه می‌شود. در طول مناظرات

هم شاهد توهم دانایی، پر ادعا بودن و طلبکار بودن بی‌انتهای برخی بودیم. من در انتخابات مجلس رای نداده‌ام، در نتیجه امروز همان فردی نماینده تهران است که می‌گفت ارادل و اوپاش دانشگاه شریف را باید ۱۰ سال ممنوع‌الخروج و ۹ سال ممنوع‌التحصیل کنیم. مکانیزم انتخابات به‌گونه‌ای است که نمی‌گذارد همه سائق در آن دخیل باشند. تغییر قدرت در برخی کشورها به معنای آن است که رویکرد جدیدی بر سر کار آمده و می‌تواند تغییرات شگرفی را ایجاد کند. در کشور ما اما تعدادی شورای عالی وجود دارد که بر برخی اعضا آن تغییر ناپذیرند و این موضوع باعث بازدهی کم شده است. این رویکرد باعث می‌شود میزان تغییری که فردی بتواند ایجاد کند، بسیار کم باشد. امروز یکی از جدی‌ترین چالش‌هایی که بر کسی از جوانان و نوجوانان دارند موضوع اخلاقی است. یعنی این گزاره در ذهن جوانان شکل گرفته که اگر رای بدهم به منزله مشروعیت‌بخشی به سیستم است. مسئله‌ای که امروز برخی آن را تبلیغ می‌کنند و بخشی از جوانان هم با این گزاره مشکل دارند. آنها می‌گویند هنوز داغ جوانان یا نوجوانی که در خیابان‌ها ساجمه خورده است، فراموش نکرده‌ام و نمی‌خواهم تأیید کنم. ما چه پاسخی برای این گروه داریم. من به جوانانی که با آنها صحبت کرده‌ام گفته‌ام: آیا پامال شدن خون جوانان به این است که ما رای ندهیم و افرادی رای بیاورند که همین امروز می‌گویند حجاب قانون است و باید اجرا شود. در حالی که حتی قانون هم نیست. حتی متن آن را در پست‌های مجلس نوشتم و جرأت نداشتند آن را در صحن علنی بیاورند. حالا هم می‌خواهند آن را به مردم تحمیل کنند در حالی که می‌دانند این تحمیل اقلیت بر اکثریت است. جوانان و نوجوانان کرامت و عزت خود را می‌خواهند و اگر نتوانید به این نسل پاسخ‌هایی روشن بدهید چه‌بسیا مشارکت جدی از سوی نسل «Z» نداشته باشید.

اثر بخشی انتخاب شهروندمدار

محمد صالح نقره‌کار
وکیل دادگستری

شهروندان بن‌مایه همه تصمیمات و تغییرات هستند. هر نظم حقوقی که به جای اراده مردم اراده‌ای دیگر بنشانند فاسد است. فساد سیاسی یعنی اینکه مانعی بر سر راه حق تعیین سرنوشت به‌دست اکثریت ایجاد شود. مهم این است که انتخابات آئینه تمام‌نمای اراده ناب مردم باشد؛ وگرنه یک مانع برای آن، پرهیزنده کارزار تبلیغاتی قلم‌داری می‌شود. قهر مردم یا انتخابات ضربه به مردم سالاری می‌زند. هر چند این قهر هم یک حق است. ولی شاخص مشارکت‌پذیری نسبت مستقیمی با قدرت پیش‌برنده دولت‌ها برای کارایی و اثربخشی دارد. ۱. شهروندان بن‌مایه همه تصمیمات و تغییرات هستند. هر نظم حقوقی که به جای اراده مردم اراده‌ای دیگر بنشانند فاسد است. فساد سیاسی یعنی اینکه مانعی بر سر راه حق تعیین سرنوشت به‌دست اکثریت ایجاد شود. مهم این است که انتخابات آئینه تمام‌نمای اراده ناب مردم باشد؛ وگرنه یک مانع برای آن، پرهیزنده کارزار تبلیغاتی قلم‌داری می‌شود. ۲. قهر مردم یا انتخابات ضربه به مردم سالاری می‌زند. هر چند این قهر هم یک حق است. ولی شاخص مشارکت‌پذیری نسبت مستقیمی با قدرت پیش‌برنده دولت‌ها برای کارایی و اثربخشی دارد. ۳. دموکراسی و انتخابات هم در بستر زمان رشد و نمود دارند و بلوغ را تجربه می‌کنند. پس باید فرصت رشد را برای آنها هموار کرد تا فرغ انتخابات، امید به بهبود را برای جامعه تحول‌خواه ایران فرارقم‌زند. از سال ۱۳۸۸ نهاد انتخابات در ایران ضربه‌های سختی خورد اما مردم ما چون ریشه‌دار و اصیل هستند باز هم برای ایران به میدان آمدند و خسته نشدند. این روزنه‌گشایی و امیدپروزی هم ریشه در آموزه‌های اسلامی و هم سرمایه تاریخی ایرانی دارد. مردم ما پای ایران ایستاده‌اند هر چند خیل قابل‌توجهی نامزد مطلوب خود را نداشتند یا از شورای نگهبان و عملکرد آن دلگیر بوده‌اند. ۴. مسئله تسهیل چرخش قدرت همیشه مهم‌ترین شاخص ارزیابی یک نظام انتخاباتی سالم است. اینکه تاریخ‌مصرف تصدی صاحبان مناصب قدرت عمومی منوط به انقضای اراده مردم و نه با ضرب و زور و داغ و درفش باشد، معیار اساسی و محکم‌محوری ناب بودن انتخابات و راست بودن دموکراسی است. هر قدر سیستم انتخاباتی امانت‌دارانه و دموکراتیک‌تر تنظیم و مهندسی شود دست به دست شدن قدرت بی‌خطرتر و راحت‌تر است و هر قدر مانع‌تراشی سازمان‌یافته‌تر تعبیه شود محصول کارخانه انتخابات بی‌بطور با اراده عامه عمومی است. ۵. در طول ۴۵ سال انقلاب اسلامی آرمان انتخابات امانت‌دارانه در سخت‌ترین شرایط جنگی و ترور و تحریم نیز با یادها نرفته و همواره مورد مطالبه نخبگان و کنشگران بوده است. تصحیح ضابطه رفتاری انتخابات ضمن توسعه دسترسی مردم به استیفا حق تعیین سرنوشت برای بهتر شدن و رشد یافتن ملت و دولت دغدغه‌ای جدی است. سزاوار است که با عبرت از انبان تجارب پیشین، نظام تقنین چه‌راهی از انتخابات را به تصویر

کشد که بیش از پیش روح و ماهیت نمایندگی ملت را به کرسی نشاند. ۶. در هر شرایط قانون باید پشت انتخاب مردم باشد. اگر قانون به شیوه‌ای تحریر شود که بازتولید قدرت مستقر را فراهم و زمینه تغییر و تحول سیستماتیک را سلب کند اول قربانی آن خیر عمومی و دوم ذبح آن حق تعیین سرنوشت خواهد بود. در قانون فعلی کسی راجل سیاسی تعریف شده که از شائبه و جایگاه اجتماعی بر خوردار بوده و از مدیران ارشد لشکری، کشوری یا نمایندگان مجلس باشد. پس باید به اثربخشی خود واقف باشد و بتواند تغییر ایجاد کند؛ تغییر به نفع مردم. ۷. محدود کردن رجال به صاحبان مناصب عمومی سابقه‌دار در حکمرانی تحدید حق تعیین سرنوشت است. چه بسیار نخبگان دلسوز مورد وثوق مردم که نظام حکمروایی رخصت تصدی مناصب عمومی را از آنان دریغ نموده در حالی که قابلیت جلب اعتماد عمومی را به‌مراتب بیشتر از مدیران حاضر و سابق داشته باشند. آزادی عمل برای کاندیدا شدن یک حق است و تضییع آن با روح قانون اساسی سازگار نیست. هر کسی در انتخابات ریاست جمهوری ثبت‌نام کند باید خود را آماده پاسداری از حقوق اساسی مندرج در قانون اساسی کند. ۸. در انتخابات دولت، جای خالی حزب سازمان‌مند انتخاباتی چشمگیر است. کاندیداها یک‌شبه و اتفاقی به عرصه کشیده شده‌اند. هر قدر احزاب مشخص یافته‌تر در آرایش انتخاباتی دخیل شوند به تجربه سایر دموکراسی‌های مرسوم جهان موفق‌ترند. آرایش تیم‌محور و گروهی کار کردن در فضای کنش سیاسی موجب جذب تخصص‌ها و جریان‌های هم‌سو نهایتاً افزایش راندمان دموکراسی معقول می‌شود. ۹. نامزدهای پست ریاست‌جمهوری نباید رویای بی‌پشتوانه و برنامه بی‌پیوست تحقق‌پذیر روش‌محور ارائه دهند. مرز خدعه از برنامه علمی اجرایی باید روشن باشد. کلی‌گویی برای ایران مبتلای به تعدد و تراکم و تلاقی مشکلات به‌درد نمی‌خورد. در موارد نقض حق تعیین سرنوشت یا جرایم انتخاباتی راجع به روند و روح انتخابات، باید یک مرجع مشخص مستقل داد خواهی بی‌طرفانه انتخاباتی نموده و مسائل را رسیدگی و احراز نماید تا امری که در وقایع تلخ انتخابات ۱۳۸۸ رخ داد، تکرار نشود. ۱۰. امنیت شهروندان، احزاب و گروه‌ها در دسترسی به فرصت‌های انتخاباتی باید تضمین شود. اطمینان از شفافیت روند انتخابات از طریق حضور نمایندگان احزاب و ناظران معتبر بر خاسته از وجدان عمومی لازم است. انتخابات آزاد و منصفانه زمینه‌ساز استقرار یک نظام نمایندگی واقعی مردم‌سالار است. سازگاری با مفهوم حقوقی و سیاسی انتخابات ایجاد می‌کند بستر تضمین گر حقوق شهروندی فراهم شود و امکان دیده‌بانی و مطالبه‌گری برای بازبرگشت مستقل انتخابات فراهم آید.